

NĚKTERÉ ZKUŠENOSTI Z ORGANIZACE A ŘÍZENÍ BOJOVÉ ČINNOSTI LETECTVA FRONTU ZE SPOLEČNÉHO VS LETECTVA A PVO FRONTU

Vysoká dynamika současné bojové činnosti nás nutí přijímat opatření v organizační a technické oblasti s cílem maximálně zabezpečit stálou bojovou pohotovost, operativnost, spolehlivost, utajenost a ochranu velení letectvu ze stálého velitelského stanoviště (SVS) letectva a PVO frontu i armád.

Jsou to opatření, která směřují ke zvýšení profesionální přípravy leteckých velitelů, důstojníků štábů a velitelských stanovišť, zlepšení organizační struktury systémů velení a organizace práce na VS všech stupňů velení u letectva, dalšímu rozvoji současných technických prostředků velení a jejich zavedení k útvarům, k využití nových výsledků vědy a techniky v oblasti spojení a radiolokace, automatizace, výpočetní techniky, což se jeví jako základ kvalitativních změn ve velení letectvu.

Vyřešit tato opatření, znamená zvýšit možnosti výměny informací, přesnost vyhodnocení situace a bojových možností letectva, také matematicky modelovat a předpovídat i výsledky vzdušných bojů, sražení a hromadných úderů.

Nutnost zkvalitnění součinnosti mezi letectvem a vojskem PVO vychází ze současného požadavku:

- maximální efektivity bojového použití letectva i pozemních sil a prostředků PVO,
- bezpečnosti letů svých letounů nad bojovou sestavou vlastních pozemních vojsk, protože jejich nasycenost prostředky PVO dosáhla takové úrovně, že by bez organizace součinnosti nutně došlo k velkým ztrátám vlastního letectva.

Na začátku osmdesátých let při všech velitelsko-štábních a operačně taktických cvičeních s vojsky byla **zkoušena v praxi společná VS letectva a PVO frontu a armád**. Získané zkušenosti byly použity při vytváření organizační struktury a působnosti těchto nových společných míst velení.

Současně byly formulovány jejich **hlavní úkoly**, mezi které patří:

- vytvořit nejvýhodnější podmínky pro zlepšení součinnosti mezi letectvem a vojskem PVO frontu a armád,
- dosáhnout maximální efektivity jejich bojového použití,
- spolehlivě bránit vojska frontu proti vzdušným úderům nepřítele a jeho průzkumu,
- zajistit bezpečnost stíhacího, stíhacího bombardovacího, průzkumného a vojskového letectva při letu přes prostory účinné působnosti vlastní PVO.

Složení míst velení SVS letectva a PVO frontu

Společné středisko bojového velení je hlavní částí SVS letectva a PVO a je složeno ze dvou pracovišť, a to ze sálů bojového velení:

- letectva, odkud se velí stíhacímu, stíhacímu bombardovacímu, průzkumnému, dopravnímu a vojskovému letectvu.
- PVO, odkud se velí pozemním prostředkům PVO a stíhacímu letectvu vyčleněnému pro PVO.

Ze společného střediska bojového velení je uskutečňováno přímé velení jak letectvu, tak i prostředkům PVO a je organizována součinnost mezi nimi, aby byly efektivně využity jejich bojové možnosti.

Skupiny společného střediska bojového velení letectva i PVO pracují ve speciálně připravených štábních vozidlech, mají k dispozici jednotnou radiolokační informaci vyjádřenou na planšetu, jež umožňuje velení stíhacímu letectvu a prostředkům PVO při ničení vzdušného nepřítele.

Vázným **problémem zůstává řešení otázek:**

- zabezpečení na SVS letectva a PVO včasné radiolokační informace o polohách vlastního letectva, která je nutná pro kontrolu činnosti, navádění na pozemní a vzdušné cíle, upozornění prostředků PVO na polohu svého letectva při letu nad vlastním územím a zvláště při letech nad územím nepřítele a zpět.

- dalšího zkvalitnění součinnosti mezi stíhacím letectvem, protiletadlovými raketovými svazky a útvary i jednotkami REB; je nutné vyřešit společnou činnost podle cílů, úkolů, času a po obdobích, hlavní pozornost je třeba věnovat společnému úsilí a rozdělení úkolů mezi součinnostní síly a prostředky při ničení vzdušného nepřítele, včetně průzkumných palebných systémů.

Zřízení SVS letectva a PVO, **vytváří dobré podmínky pro práci důstojníků letectva i PVO**, k přímým kontaktům v průběhu plánování bojové činnosti a také pro společné řešení hlavních součinnostních otázek stíhacího letectva s prostředky PVO. Těsná součinnost umožňuje veliteli letectva i PVO předložit veliteli frontu sladěné návrhy na použití letectva a vojska PVO frontu.

- Skupina operačního (všeobecného) plánování je určena k plánování bojové činnosti letectva. Zpracovává plán součinnosti mezi letectvem frontu, jeho vojsky, vojskem PVO frontu a PVOS, a také bojové rozkazy i nařízení.

- Operačně informační skupina vede přehled o bojové pohotovosti, vyhodnocuje ztráty a výsledky bojové činnosti letectva frontu. Zabezpečuje předávání těchto informací k plánování použití letectva.

- Skupina plánování vzdušného průzkumu je určena k plánování vzdušného průzkumu. Zpracovává bojové rozkazy a nařízení průzkumným útvarům letectva frontu. Součástí této skupiny je:

- podskupina řízení vzdušného průzkumu, která odpovídá za řízení průzkumného letectva.
- informační podskupina zpravodajského oddělení, která shromažďuje, eviduje, vyhodnocuje a předává zpravodajské informace a výsledky vzdušného průzkumu všem uživatelům.

- Společné průzkumné a informační středisko, které je určeno k shromažďování a zpracování jednotné radiolokační informace o vzdušné situaci. Řídí radiolokační průzkum v pásmu armády nebo frontu, sběr, zpracování a vyhodnocování informací o vzdušné situaci a její předávání místům velení.

- Středisko řízení a kontroly letů udržuje přehled o činnosti vlastního letectva v prostoru armády nebo frontu, řídí letový provoz a v součinnosti s prostředky PVO (RVD) uskutečňuje opatření k zajištění bezpečnosti vlastního letectva.

● Pracoviště směrů letectva slouží k předávání rozkazů a nařízení podřízeným leteckým svazkům a útvarům, k přijímání informací o plnění úkolů a k výměně součinnostních informací.

● Pracoviště směrů PVO plní obdobné úkoly jako předcházející pracoviště, jenže ve vztahu k svazkům a útvarům vojska PVO.

● Skupina plánování PVO plánuje bojovou činnost vojska PVO frontu v součinnosti s letectvem a PVOS.

Mimo tato pracoviště jsou na SVS letectva a PVO prostředky zabezpečující jeho činnost.

Odpovědnost míst velení letectva a PVO za koordinaci letů a přeletů

Získané zkušenosti nám v současné době dovolují daleko lépe řešit problémy odpovědnosti jednotlivých míst velení za koordinaci letů a přeletů vlastního letectva. V průběhu přípravy míst velení bude zapotřebí postupně **řešit tyto otázky:**

– Plánované a neplánované lety, hlavně lety vrtulníků v prostorech bojové činnosti pozemních divízi musí koordinovat a zabezpečovat skupiny bojového velení. Přitom informace o letech vlastního letectva je žádoucí, aby byly časově v krátké době (do dvou minut) předány na místo velení PVO pozemní divize.

– Informace o letech vrtulníků nebo letounů mimo tyto prostory je nutné předat středisku řízení a kontroly letů, SVS letectva a PVO pozemní armády ihned upozornit.

– Všechny lety v prostoru odpovědnosti SVS letectva a PVO armády koordinovat střediskem řízení a kontroly letů. Jde o frontové letectvo, které působí v prostorech odpovědnosti SVS letectva a PVO armády.

– Informace o letech vojskového letectva mimo zóny odpovědnosti svého SVS je nezbytné okamžitě předávat SVS letectva a PVO (A) sousedů a SVS letectva a PVO frontu. Tyto lety mohou být uskutečněny s jeho svolením.

– Informace o letech frontového letectva, které má letiště v týlové části frontu i letectva hlavního velení, je třeba včas předat SVS letectva a PVO frontu – středisku řízení a kontroly letů, současně dát rozkazy SVS letectva a PVO armády.

– Lety mimo plán a na výzvu mohou být prováděny se souhlasem střediska řízení a kontroly letů, je nutné potřebné podklady předat SVS letectva a PVO armády. Jestliže je potvrzeno proniknutí této informace k vojsku PVO, potom je možné lety uskutečnit i přes zóny palby prostředků PVO.

– K vyřešení těchto otázek je třeba vyjasnit i přesné hranice prostorů odpovědnosti frontového i armádního SVS letectva a PVO. Vycházejí ze zkušeností z minulých cvičení, je možné stanovit, aby: týlová hranice prostoru odpovědnosti SVS letectva a PVO armády byla asi 100 km od předního okraje a přední hranice do hloubky doletu letectva, a také, aby byla zároveň čarou převzetí a předání velení letectvu, které je ve vzduchu, zónu odpovědnosti pro SVS letectva a PVO armády určilo vždy SVS letectva a PVO frontu, sektory odpovědnosti pro skupiny bojového velení, stanovišť velení a navedení určilo vždy SVS letectva a PVO armády.

Využívání výpočetní techniky v rámci SVS letectva a PVO frontu

V těsné návaznosti na výstavbu nové organizační struktury velení letectvu a PVO ze SVS letectva a PVO frontu a získávané zkušenosti byl zpracován **návrh komplexního zabezpečení prostředky automatizace velení (AV)**, který je postupně realizován a upřesňován na základě nově vzniklých podmínek, požadavků a potřeb při respektování současných možností mobilní výpočetní techniky a dalších prostředků automatizace velení.

Při návrhu a vlastní postupné realizaci komplexního zabezpečení těmito prostředky SVS letectva a PVO jsou neustále v popředí cíle k dosažení:

- rychlejšího a kvalitnějšího zpracování informací a optimalizace přijatých opatření, jimiž zvýšit účinnost procesu velení a řízení.
- shromažďování, přenosu a zpracování značného množství informací, ukazatelů a parametrů, čímž dosáhnout rychlého variantního řízení v různých taktických a operačních situacích.
- zvýšení pracovní výkonnosti štábů a zabezpečení vyšší efektivity, pružnosti a úplnosti při zvažování různých vlivů bojové situace.
- oprostění štábu od činností, které se opakují, nebo vyžadují pracné úkony a operace, čímž zajistit růst jejich tvůrčího přístupu k analýze operačně taktických úkolů a tvorbě podkladů pro rozhodnutí velitele.

Rozhodující vliv na práci štábu SVS letectva a PVO a tvorbu komplexního programového zabezpečení má použití přenosného minipočítače MOMI-2 a zabudování terminálových pracovišť do vozidel rozhodujících funkcionářů štábu. Využívání výpočetní techniky a terminálové sítě nastalo zvláště vytvořením formalizované bojové dokumentace sdružené do banky dat formulářů, dále, když bylo možné upotřebit systém FORTAB a přenos informací uvnitř pracovišť SVS letectva a PVO frontu spolu s utajeným přenosem informací počítačovou sítí MOMI mezi jednotlivými místy velení frontu. Vytvořená terminálová síť řeší většinu operačně taktických úkolů (OTÚ) přímo z pracoviště štábu.

Novou kvalitativní změnu v použití prostředků AV znamenalo zavedení projektů P-24041 Přehled o bojové činnosti úderního letectva při provádění HÚ (JÚ) a P-24042 Přehled o bojové činnosti stíhacího letectva při odrážení HÚ letectva nepřítele. Využíváním těchto projektů přímo v sálech bojového velení spolu s instalovanými výstupy do systémů průmyslové televize byly udělány první kroky ve prospěch řízení a vyhodnocení bojové činnosti letectva.

V současné době je možné programové zabezpečení SVS L a PVO rozdělit do těchto úloh: **operačně taktické; informační**, které jsou využívány k přenosu a výdeji zpráv, informací, hlášení, nařízení, rozkazů jak uvnitř štábu SVS L a PVO, tak mezi místy velení; **pro sledování bojové činnosti; optimalizační; banky dat a aplikační**.

Jednotlivé skupiny úloh jsou v různém stupni rozpracování. Problémové otázky a požadavky, vyplývající z předchozích částí, jsou v současné době určující pro prioritu rozvoje jednotlivých skupin úloh, s ohledem na projektované kapacity a technické možnosti. Proto v současném a nejbližším období je **soustředěna pozornost** především na řešení:

- komplexního zabezpečení prostředky automatizace velení (včetně programového) společného střediska bojového velení SVS L a PVO s využitím dostupných prostředků grafického zobrazení v barevném odlišení.

- rozvoje úloh k řízení a vyhodnocování bojové činnosti letectva frontu.
- kvalitativního rozvoje informačních úloh.
- přestavby dosavadní banky dat s využitím její modulární databázové struktury, což zabezpečí podstatně rychlejší a pružnější práci s ní, zrychlí možnosti převedení OTÚ na společnou databázi.

Dosavadní zkušenosti z využívání výpočetní techniky na SVS L a PVO F jsou vysoce pozitivní a prostředky AV se staly nedílnou součástí a významným prostředkem pro racionalizaci práce. Schopnost orgánů AV letectva pružně reagovat na měnící se podmínky a potřeby štábu SVS L a PVO F, spolu s postupně realizovanými zámysly v neustálé konfrontaci s praxí, vytvářejí z prostředků výpočetní techniky nepostradatelný prvek procesu velení a řízení.